

PL

PL

PL

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 29.6.2010
KOM(2010)356 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**w sprawie sprawozdania okresowego na temat sytuacji na rynku usług roamingowych w
Unii Europejskiej**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Przebieg procedury.....	3
2.1.	Obecne rozporządzenie	4
3.	Główne tendencje na rynku usług roamingowych	6
3.1.	Zmiany cen usług roamingowych	6
3.2.	Zmiany w proporcjach wykorzystywanych usług.....	11
3.3.	Środki przejrzystości	13
4.	Postępy poczynione na drodze do osiągnięcia celów rozporządzenia	14
5.	Podsumowanie	16

1. WPROWADZENIE

Jednym z ostatnich priorytetów polityki Komisji jest stworzenie rynku wewnętrznego usług roamingowych i rozwiązanie kwestii nadmiernych opłat pobieranych za te usługi. W czerwcu 2007 r. przyjęto pierwsze rozporządzenie w sprawie roamingu w publicznych sieciach telefonii ruchomej wewnątrz Wspólnoty¹ (rozporządzenie w sprawie roamingu). Jego celem było usprawnienie funkcjonowania rynku wewnętrznego przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony klientów oraz wsparciu konkurencji i zwiększeniu przejrzystości na rynku.

Rozporządzenie w sprawie roamingu miało być odpowiedzią na problemy, które w bezpośredni sposób niekorzystnie wpływały na transgraniczną działalność gospodarczą (roaming) w porównaniu z krajową działalnością gospodarczą (wykorzystanie usług telefonii ruchomej na terenie własnego kraju).²

Komisja przeprowadziła pierwszy przegląd rozporządzenia, który wykazał, że poziom konkurencji nadal nie był zadowalający. W związku z powyższym Komisja przedstawiła wniosek dotyczący zmiany rozporządzenia w sprawie roamingu. W czerwcu 2009 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły zmiany³, które obejmowały przedłużenie terminu wdrożenia rozporządzenia i rozszerzenie jego zakresu o usługi przesyłania wiadomości SMS i transmisji danych w roamingu.

Zmienione rozporządzenie w sprawie roamingu pozostaje w mocy do dnia 30 czerwca 2012 r. Do tego czasu zadaniem Komisji jest monitorowanie stosowania rozporządzenia i przygotowywanie sprawozdań na temat jego funkcjonowania dla Parlamentu Europejskiego i Rady. Komisja zobowiązana jest do dokonania przeglądu stosowania rozporządzenia najpóźniej do dnia 30 czerwca 2011 r.

Ponadto Komisja ma obowiązek przygotowania sprawozdania okresowego na temat podjętych przez nią działań związanych z monitorowaniem usług roamingowych najpóźniej do dnia 30 czerwca 2010 r. Niniejszy komunikat stanowi sprawozdanie okresowe do celów zmienionego rozporządzenia w sprawie roamingu. Z uwagi na fakt, iż rozporządzenie zmieniające obowiązuje dopiero od czerwca 2009 r., w niniejszym sprawozdaniu okresowym przedstawiono ogólny przegląd najnowszych tendencji na rynku usług roamingowych oraz wstępną ocenę postępów poczynionych na drodze do osiągnięcia celów rozporządzenia.

2. PRZEBIEG PROCEDURY

Od czasu przyjęcia rozporządzenia zmieniającego Komisja ściśle współpracuje z Europejską Grupą Regulatorów (ERG) oraz z jej następcą, Organem Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC), przy monitorowaniu wdrażania rozporządzenia i rozwoju sytuacji na rynku usług roamingowych. BEREC prowadzi

¹ Rozporządzenie (WE) nr 717/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie roamingu w publicznych sieciach telefonii ruchomej wewnątrz Wspólnoty, Dz.U. L 171 z 29.6.2007, s. 32.

² Zob. pkt 20 wniosków rzecznika generalnego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-58/08.

³ Rozporządzenie (WE) nr 544/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 717/2007, Dz.U. L 167 z 29.6.2009, s.12.

działalność polegającą na gromadzeniu dużej ilości danych, które stanowią podstawę sprawozdań porównawczych. Dane z ostatniego sprawozdania, opublikowanego w kwietniu 2010 r., stanowią znaczną część niniejszego komunikatu. W marcu 2010 r. BEREC opublikował ponadto sprawozdanie w sprawie alternatywnych, detalicznych stawek za połączenia głosowe, wysyłanie wiadomości SMS i transmisję danych w roamingu, jak również sprawozdanie w sprawie przestrzegania przepisów dotyczących roamingu. Oba te sprawozdania były bardzo przydatne w przygotowaniu niniejszego dokumentu.⁴

W dniu 24 marca 2010 r. Komisja zorganizowała warsztaty na temat usług roamingowych, w których udział wzięli przedstawiciele branży, stowarzyszenia konsumentów, krajowe organy regulacyjne oraz ministerstwa. Uwagi zgłoszone podczas warsztatów również uwzględniono w sprawozdaniu Komisji⁵.

2.1. Obecne rozporządzenie

Na mocy rozporządzenia w sprawie roamingu uregulowano hurtowe i detaliczne stawki za połączenia głosowe w roamingu oraz wprowadzono środki mające na celu zwiększenie przejrzystości. Na poziomie hurtowym obowiązuje maksymalny próg cenowy, który jest corocznie obniżany; od lipca 2009 r. odpowiedni próg na poziomie hurtowym wynosi 0,26 EUR, a dnia 1 lipca 2010 r. zostanie obniżony do 0,22 EUR. Na poziomie detalicznym ustanowiono maksymalny próg cenowy dla eurotaryfy, którą wszyscy operatorzy byli zobowiązani uwzględnić w swojej ofercie, i która również jest corocznie obniżana, a następnie domyślnie zastosowano go w odniesieniu do wszystkich klientów, chyba że w 2007 r. wystąpili oni z wyraźną prośbą o inną taryfę. Maksymalny próg wynosi obecnie 0,43 EUR za minutę w przypadku połączeń wychodzących i 0,19 EUR w przypadku połączeń przychodzących, a z dniem 1 lipca 2010 r. zostanie on obniżony odpowiednio do 0,39 EUR i 0,15 EUR. Zgodnie ze zmienionym rozporządzeniem w sprawie roamingu te maksymalne stawki progowe naliczane są sekundowo, z możliwością ustanowienia minimalnej długości pierwszego impulsu wynoszącej 30 sekund na poziomie hurtowym oraz w przypadku połączeń wychodzących na poziomie detalicznym. Choć operatorzy są zobowiązani do uwzględnienia eurotaryfy w swojej ofercie, mogą równocześnie oferować inne taryfy detaliczne obejmujące połączenia głosowe w roamingu. Ponadto od dnia 1 lipca 2010 r. operatorzy nie będą mogli pobierać od klientów opłat za otrzymywanie wiadomości głosowych w roamingu.

W przypadku usług SMS ustanowiono maksymalny hurtowy próg cenowy wynoszący 0,04 EUR oraz detaliczną eurotaryfę SMS, którą operatorzy są zobowiązani umieścić w swojej ofercie i w przypadku której maksymalny próg cenowy wynosi 0,11 EUR (podobnie jak w przypadku połączeń głosowych operatorzy mogą również oferować alternatywne taryfy). W przypadku transmisji danych w roamingu ustanowiono maksymalny hurtowy próg cenowy wynoszący obecnie 1 EUR za 1 MB; próg ten również będzie stopniowo obniżany i począwszy od lipca 2010 r. będzie wynosił 0,80 EUR. Wprowadzono również środki zapewniające klientom przejrzystość. W momencie wjazdu klienta na terytorium

⁴ Wszystkie sprawozdania ERG/BEREC dostępne są na stronie: http://www.erg.eu.int/documents/index_en.htm.

⁵ Więcej informacji na temat warsztatów znajduje się na stronie: http://ec.europa.eu/information_society/activities/roaming/workshop/index_en.htm

innego państwa członkowskiego operatorzy są zobowiązani do przysłania mu informacji o stawkach za roaming oraz o możliwości darmowego połączenia się z numerem 112. Środki przejrzystości obejmują również przepisy, dzięki którym wyeliminowany zostanie problem „szokująco wysokich rachunków” za usługi transmisji danych w roamingu („próg odcięcia”). Próg odcięcia udostępnia się, na wniosek klienta, od dnia 1 marca 2010 r., a od dnia 1 lipca 2010 r. w przypadku klientów, którzy nie zwrócili się do operatora o ustanowienie innego progu, zastosowanie będzie miał domyślny próg odcięcia wynoszący 50 EUR.

3. GŁÓWNE TENDENCJE NA RYNKU USŁUG ROAMINGOWYCH

3.1. Zmiany cen usług roamingowych

Połączenia głosowe

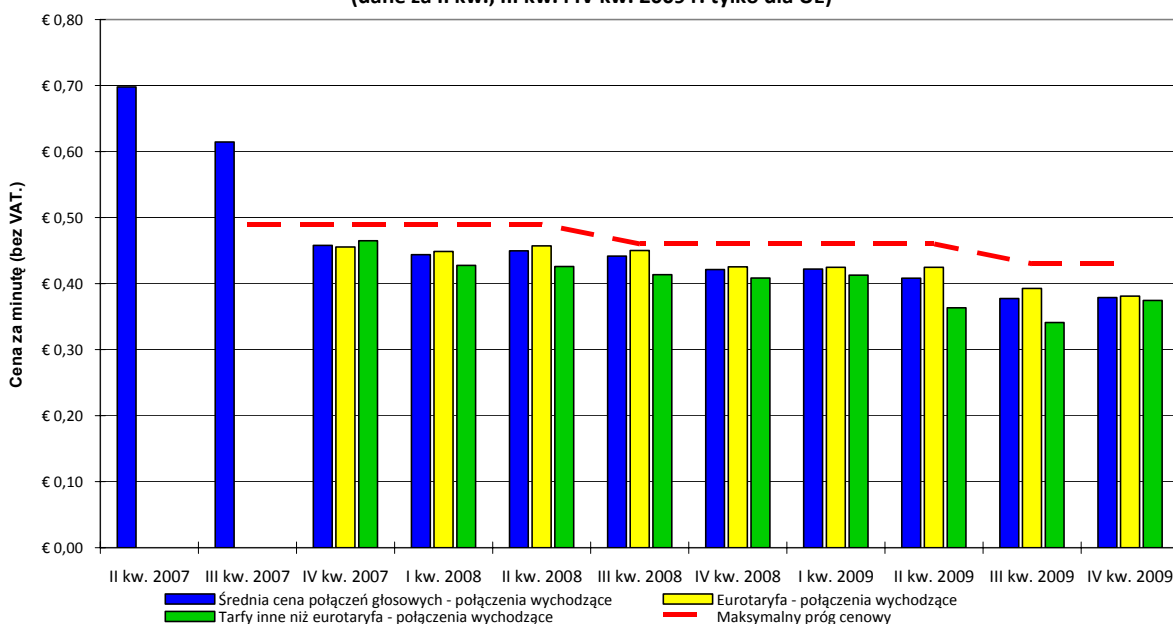
Główne wnioski

- Ceny wychodzących i przychodzących połączeń głosowych są obecnie odpowiednio o około 46 % i 55 % niższe niż w okresie poprzedzającym wejście w życie pierwszego rozporządzenia w sprawie roamingu.
- Oferowane przez operatorów średnie ceny w ramach eurotaryfy i taryf alternatywnych oscylują wokół maksymalnych progów cenowych przewidzianych w rozporządzeniu.
- Różnice między taryfami regulowanymi (eurotaryfa) a nieregulowanymi (taryfy alternatywne) są niewielkie. Istnieją znaczne różnice między poszczególnymi państwami członkowskimi.
- Nowe przepisy w sprawie naliczania sekundowego przyczyniły się do obniżenia dopłaty wynikającej z poprzedniej metody naliczania o 63 % w przypadku połączeń wychodzących oraz do wyeliminowania tej dopłaty w przypadku połączeń przychodzących.

Ogółem można stwierdzić, że nowe przepisy dotyczące maksymalnych progów cenowych i sposobów naliczania opłat przestrzegane są w zadowalający sposób. W związku z powyższym klienci korzystają z niższych taryf roamingowych; bieżące ceny połączeń wychodzących i przychodzących są obecnie niższe odpowiednio o około 46 % i 55 % w porównaniu z sytuacją, jaka miała miejsce przed wejściem w życie pierwszego rozporządzenia w sprawie roamingu. Klienci skorzystali również na wprowadzeniu nowych przepisów dotyczących naliczania sekundowego, dzięki którym dopłata wynikająca ze stosowania poprzedniej metody naliczania została zmniejszona o ponad połowę w przypadku połączeń wychodzących. Ceny hurtowe i detaliczne (zob. rys. 1 poniżej) oscylują jednak na poziomie ustanowionych maksymalnych progów cenowych.

Średnia cena hurtowa za minutę wynosiła pod koniec 2009 r. 0,23 EUR. Na poziomie detalicznym średnie ceny za minutę w ramach eurotaryfy oferowanej przez operatorów wynosiły pod koniec 2009 r. 0,38 EUR w przypadku połączeń wychodzących i 0,17 EUR w przypadku połączeń przychodzących. Powyższe średnie ceny wykazywały tendencję spadkową, zgodnie z obniżkami maksymalnych progów cenowych przewidzianymi w rozporządzeniu.

**Średnie ceny detaliczne połączeń głosowych wychodzących za minutę w UE/EOG
(na podstawie naliczanych minut)
(dane za II kw., III kw. i IV kw. 2009 r. tylko dla UE)**

Rys. 1 (Źródło: BEREC)

Zarówno w przypadku połączeń wychodzących, jak i przychodzących, dostępne są taryfy alternatywne; w niektórych przypadkach są one niższe niż oferowana przez operatorów eurotaryfa, ale między poszczególnymi państwami członkowskim występują w tym zakresie znaczne różnice. Średnia cena połączeń wychodzących w taryfach alternatywnych wzrosła w drugiej połowie 2009 r. i wynosi teraz prawie tyle samo, ile średnia cena za minutę w eurotaryfie (zob. rys. 1). W przypadku połączeń przychodzących taryfy alternatywne są na ogół niższe niż oferowana przez operatorów eurotaryfa, ale po wprowadzeniu przewidzianych w rozporządzeniu niższych maksymalnych progów cenowych w lipcu 2009 r. te średnie ceny są obecnie na prawie takim samym poziomie.

Naliczanie sekundowe za połączenia głosowe wprowadzono w celu wyeliminowania ukrytej opłaty wynikającej z naliczania minutowego i w celu zagwarantowania, że klienci płacą tylko za impulsy, które rzeczywiście wykorzystali. Zgromadzone dane wskazują, że w efekcie wprowadzenia tej zmiany ukryta dopłata⁶ uległa znacznemu obniżeniu. Krajowe organy regulacyjne potwierdziły, że mimo iż niektórym operatorom nie udało się terminowo wdrożyć tych przepisów, mają zamiar to zrobić w jak najwcześniejszym terminie i wypłacić odszkodowania klientom, którzy ponieśli w związku z tym opóźnieniem jakiegokolwiek straty.

Na poziomie detalicznym naliczane poprzednio dopłaty szacunkowo zwiększały ceny połączeń wychodzących o 24 %; obecnie dopłaty te obniżono o ponad połowę, do 10 %. W przypadku połączeń przychodzących stosowane poprzednio naliczanie minutowe szacunkowo zwiększało cenę połączenia dla klienta o 19 %. Z uwagi na fakt, że obecnie obowiązuje naliczanie sekundowe, dopłata ta powinna zostać

⁶ tzn. różnica między impulsami wykorzystanymi a naliczonymi.

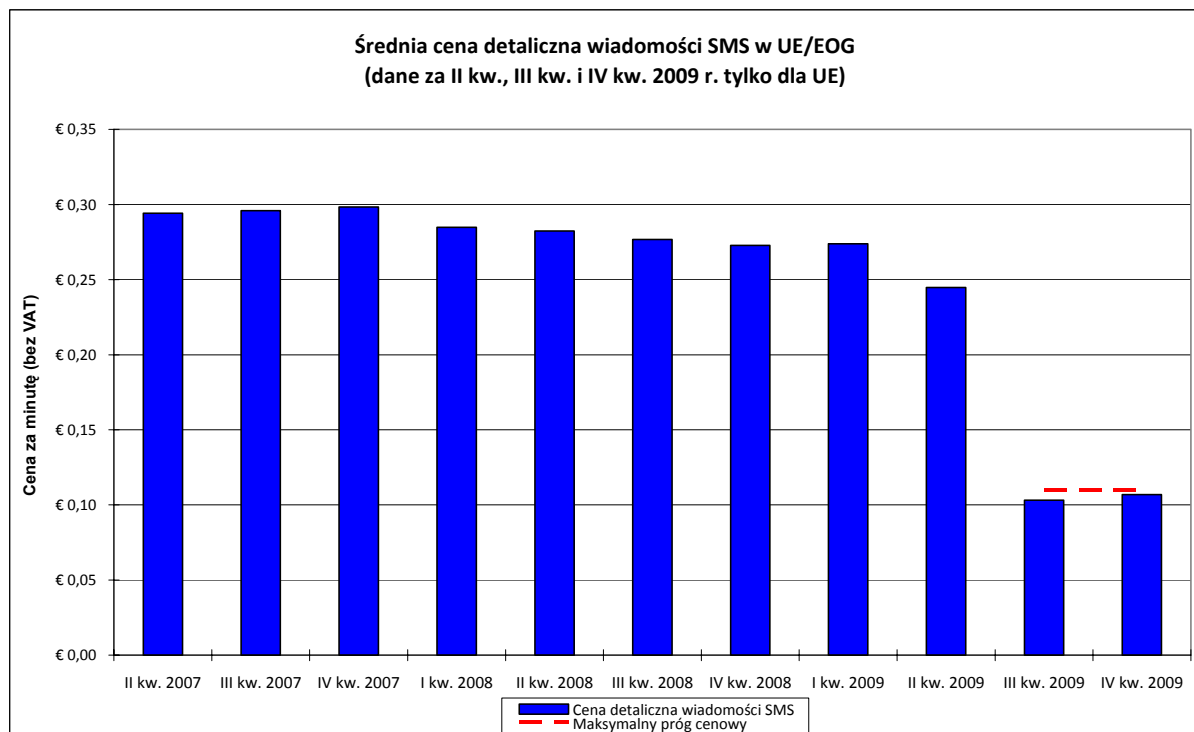
całkowicie wyeliminowana. Krajowe organy regulacyjne monitorują, czy operatorzy należycie stosują powyższe przepisy.

Wiadomości SMS

Główne wnioski

- Ceny wiadomości SMS spadły średnio o około 60 %.
- Ceny na poziomie hurtowym oraz w ramach oferowanej przez operatorów eurotaryfy SMS oscylują wokół maksymalnych progów cenowych przewidzianych w rozporządzeniu.
- Średnia cena w ramach alternatywnych taryf SMS jest wyższa niż przewidziana w rozporządzeniu cena maksymalna (0,14 EUR w przypadku taryf innych niż eurotaryfa SMS w porównaniu z 0,10 EUR w przypadku eurotaryfy SMS). Na chwilę obecną oferowana przez operatorów eurotaryfa SMS na ogół stanowi dla klientów najkorzystniejszą opcję.

Przepisy dotyczące maksymalnych progów cenowych dla wiadomości SMS wprowadzonych na poziomie hurtowym i detalicznym przestrzegane są w zadowalający sposób, a klienci korzystają ze znacznie niższych cen usług SMS w roamingu w porównaniu z sytuacją, jaka miała miejsce przed wejściem w życie rozporządzenia zmieniającego. Ceny oscylują jednak na poziomie ustanowionych maksymalnych progów cenowych i nie pojawiły się jeszcze konkurencyjne taryfy alternatywne.

Rys. 2 (Źródło: BEREC)

Na poziomie hurtowym znacznie obniżyła się średnia cena wiadomości SMS, z 0,13 EUR przed wejściem w życie rozporządzenia zmieniającego do 0,04 EUR pod koniec 2009 r. Obniżka ta nie doprowadziła jeszcze do zwiększenia konkurencji na poziomie detalicznym.

Średnia cena wiadomości SMS w ramach oferowanej przez operatorów eurotaryfy SMS wynosiła pod koniec 2009 r. 0,10 EUR, podczas gdy maksymalny próg cenowy przewidziany w rozporządzeniu wynosi 0,11 EUR. Przed wejściem w życie powyższych przepisów średnia cena wynosiła 0,24 EUR, co oznacza, że odnotowano spadek ceny o około 60 %.

Operatorzy mogą również uwzględnić w swojej ofercie taryfy alternatywne, ale jak do tej pory w UE nie pojawiło się zbyt wiele nowych alternatywnych taryf dla wiadomości SMS. Między poziomami cen w ramach taryf alternatywnych występują znaczne różnice, a średnia cena wiadomości SMS wynosiła 0,14 EUR pod koniec 2009 r., czyli była znacznie wyższa niż maksymalny próg cenowy przewidziany w rozporządzeniu. Taryfy alternatywne, które są atrakcyjniejsze niż regulowana eurotaryfa SMS, dostępne są tylko w kilku państwach członkowskich. W wielu państwach członkowskich taryfy alternatywne są na poziomie maksymalnego progu cenowego przewidzianego w rozporządzeniu, a w niektórych państwach członkowskich są znacznie wyższe, przekraczając czasami nawet pułap wynoszący 0,20 EUR za wiadomość SMS. Z tego względu w większości przypadków eurotaryfa SMS jest dla klientów najkorzystniejszą opcją.

Dane

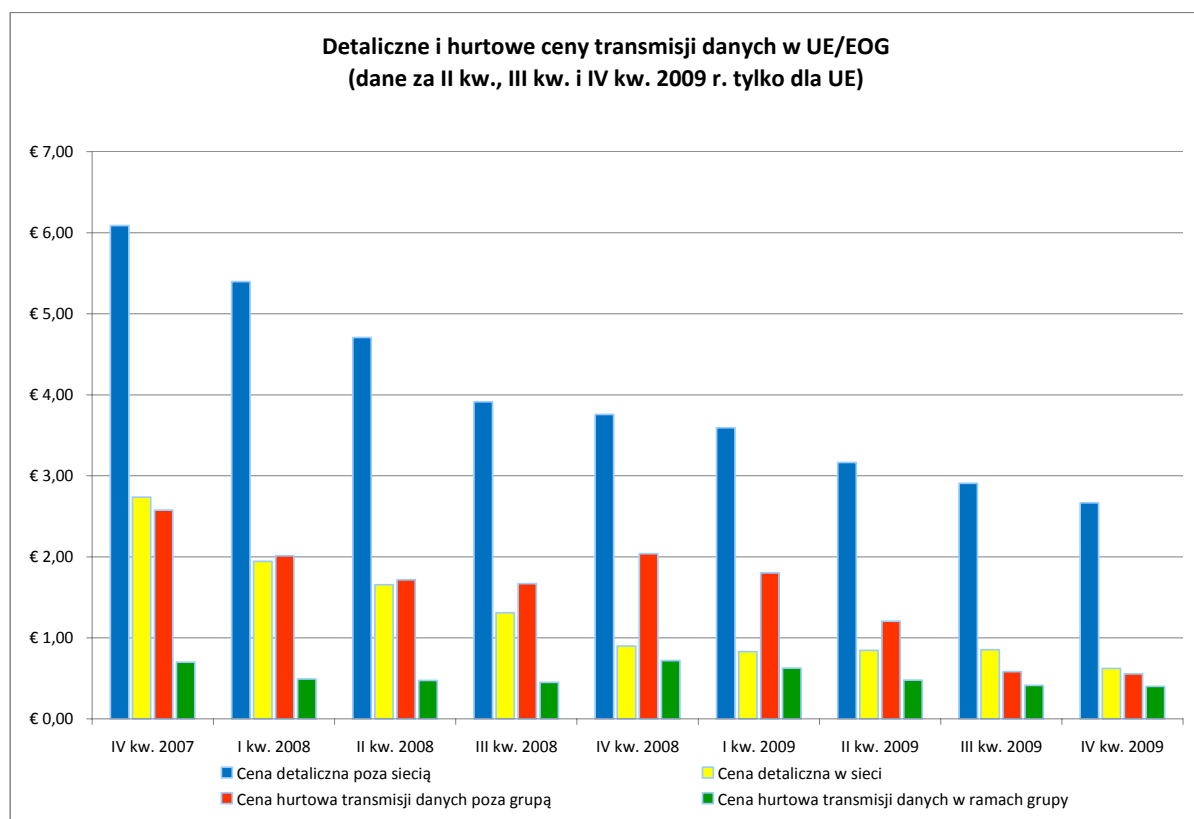
Główne wnioski

- Znaczny spadek hurtowych cen transmisji danych (z 1,2 EUR do 0,55 EUR za 1MB), średnia cena jest obecnie znacznie niższa niż maksymalny próg cenowy przewidziany w rozporządzeniu.
- Ceny detaliczne transmisji danych wykazują tendencję spadkową, ale efekt przeniesienia obniżek z poziomu hurtowego na poziom detaliczny nie jest jeszcze wyraźnie odczuwalny.
- Problemem w dalszym ciągu pozostają „szokująco wysokie rachunki”.

W rozporządzeniu zmieniającym wprowadzono maksymalny hurtowy próg cenowy dla usług transmisji danych w roamingu, który wynosi obecnie 1 EUR z 1 MB, przy czym opłatę nalicza się według kilobajtów (kb). Od dnia 1 marca 2010 r. wprowadzono usługę „progu odcięcia”, którą udostępnia się na wniosek klienta na poziomie detalicznym. Choć wprowadzenie maksymalnego hurtowego progu cenowego doprowadziło do znacznego obniżenia średnich cen hurtowych i choć średnie ceny detaliczne również spadły, klienci nie skorzystali jeszcze w pełni z obniżek na poziomie hurtowym, a między poszczególnymi państwami członkowskimi występują znaczne różnice.

Ogółem można stwierdzić, że operatorzy w zadowalający sposób przestrzegają przepisów dotyczących maksymalnych cen hurtowych, a średnia cena hurtowa uległa znacznemu obniżeniu. Średnia cena za 1 MB wynosiła pod koniec 2009 r. 0,55 EUR,

czyli znacznie poniżej maksymalnego poziomu przewidzianego w rozporządzeniu. Średnia cena hurtowa przed wejściem rozporządzenia zmieniającego wynosiła 1,2 EUR za 1 MB, co oznacza, że odnotowano 50 % spadek.

Rys. 3 (Źródło: BEREC)

Jak przedstawiono na rys. 3, średnie ceny detaliczne transmisji danych również wykazują tendencję spadkową, choć trudno stwierdzić, czy obniżki na poziomie hurtowym we wszystkich przypadkach przekładają się na niższe ceny detaliczne. Średnia cena detaliczna za 1 MB wynosiła 2,66 EUR pod koniec 2009 r., czyli o wiele mniej niż na początku 2009 r., kiedy to średnia cena wynosiła 3,62 EUR. Niższe ceny hurtowe generują jednak jeszcze większe marże dla operatorów, ponieważ ceny detaliczne nie spadają w takim samym tempie. Ponadto istnieją znaczne różnice między poszczególnymi krajami; średnie ceny detaliczne wynoszą w niektórych państwach członkowskich około 4 EUR za 1 MB, a czasami sięgają nawet 6 EUR za 1 MB.

Co więcej, standardowe ceny naliczane przez operatorów pozostają wyższe niż średnie ceny przedstawione powyżej. W standardowych taryfach ceny wahają się od około 2 do 5 EUR za 1 MB, a czasem przekraczają nawet 7 EUR za 1 MB. Spadek średnich cen transmisji danych na poziomie detalicznym można zatem wytłumaczyć rosnącą popularnością ofert dostępnych po zryczałtowanych stawkach i ofert obejmujących pakiety, a także tym, że klienci w efektywniejszy sposób korzystają z usług. Na ogół operatorzy w dalszym ciągu stosują praktykę polegającą na oferowaniu specjalnych pakietów czasowych, głównie dziennych lub miesięcznych. Oznacza to, że abonent, który korzysta z transmisji danych w dużych ilościach, płaci niższą cenę z 1 MB, podczas gdy klienci korzystający z transmisji danych w

ograniczonym zakresie w wielu przypadkach płacą za transmisję większej ilości danych niż ta, której rzeczywiście dokonali.

Operatorzy korzystają teraz z maksymalnej opłaty hurtowej, naliczanej według kilobajtów, którą wprowadzono w celu uniknięcia problemu ukrytych dopłat, który wystąpił w przypadku połączeń głosowych. Niemniej jednak operatorzy nie zawsze naliczają klientom opłaty według rzeczywistego wykorzystania usługi, tj. według kilobajtów; często stosuje się wyższe jednostki naliczania opłat, np. co 10 lub co 100 kilobajtów.

Utrzymywanie wysokich cen standardowych oraz stosowanie wyższych jednostek naliczania opłat w dalszym ciągu powodują, że w niektórych przypadkach klienci otrzymują „szokująco wysokie rachunki”. Oczekuje się, że pełne wdrożenie progu odciążenia z dniem 1 lipca 2010 r. przyczyni się do rozwiązania tego problemu.

3.2. Zmiany w proporcjach wykorzystywanych usług

Główne wnioski

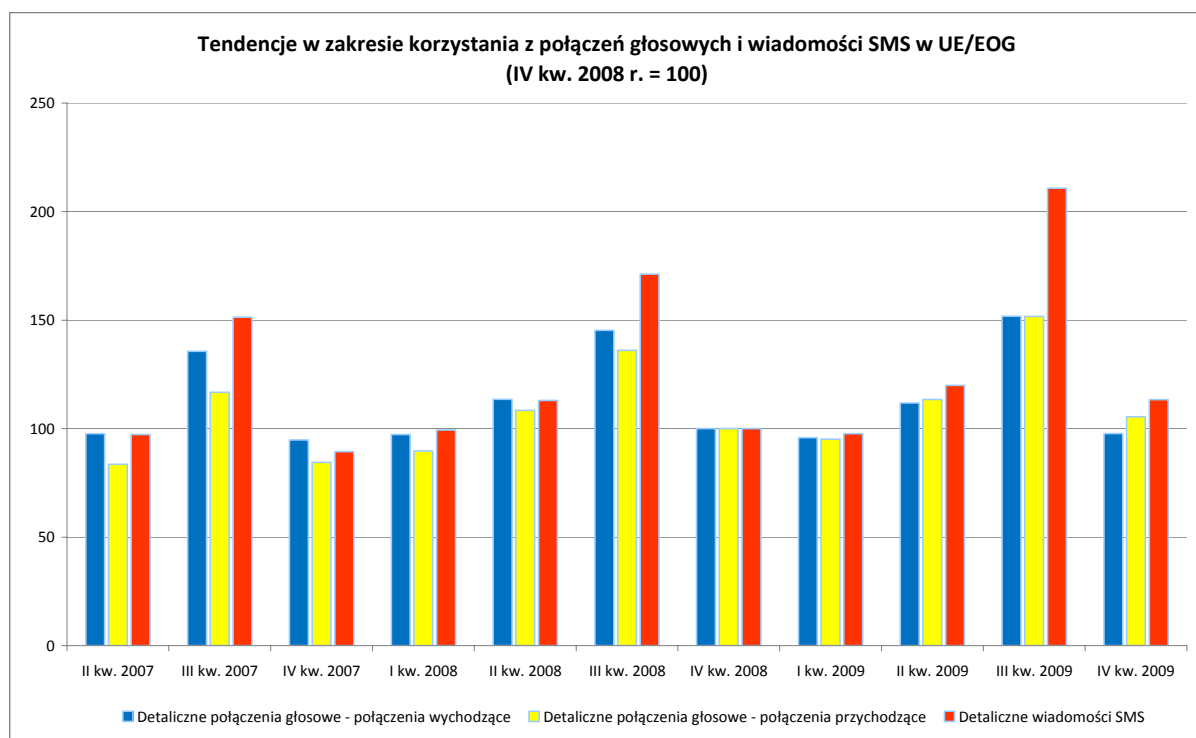
- Liczba połączeń głosowych, zwłaszcza połączeń przychodzących, oraz wiadomości SMS w dalszym ciągu rośnie.
- Rynek usług transmisji danych w roamingu powiększył się o ponad 40 % w 2009 r.

Aby odpowiednio ocenić zmiany w proporcjach wykorzystywanych usług, należy przeanalizować ten sam okres w każdym roku, uwzględniając tym samym fakt okresowego natężenia liczby podróży.

Ogółem na zmiany w proporcjach wykorzystywanych usług mają wpływ recesja gospodarcza i zmniejszenie ilości podróży w UE. Wpływu rozporządzenia w sprawie roamingu na stopień korzystania z poszczególnych usług nie można miarodajnie oddzielić od ogólnej sytuacji gospodarczej.

Jak pokazano na rys. 4, pomimo zmian sytuacji gospodarczej klienci w dalszym ciągu korzystają z usług roamingowych. Taki stan rzeczy świadczy o zaufaniu klientów i o korzyściach, jakie przyniosło rozporządzenie w sprawie roamingu, zwłaszcza w kontekście recesji, która między innymi spowodowała spadek liczby wyjazdów turystycznych i podróży służbowych⁷. Liczba przychodzących połączeń głosowych i wiadomości SMS w roamingu na ogół rosła w ciągu ostatnich dwóch lat, osiągając wartości szczytowe w trzecim kwartale każdego roku. Liczba połączeń wychodzących pozostała w ciągu ostatniego roku na tym samym poziomie, a nawet nieznacznie spadła w drugim kwartale.

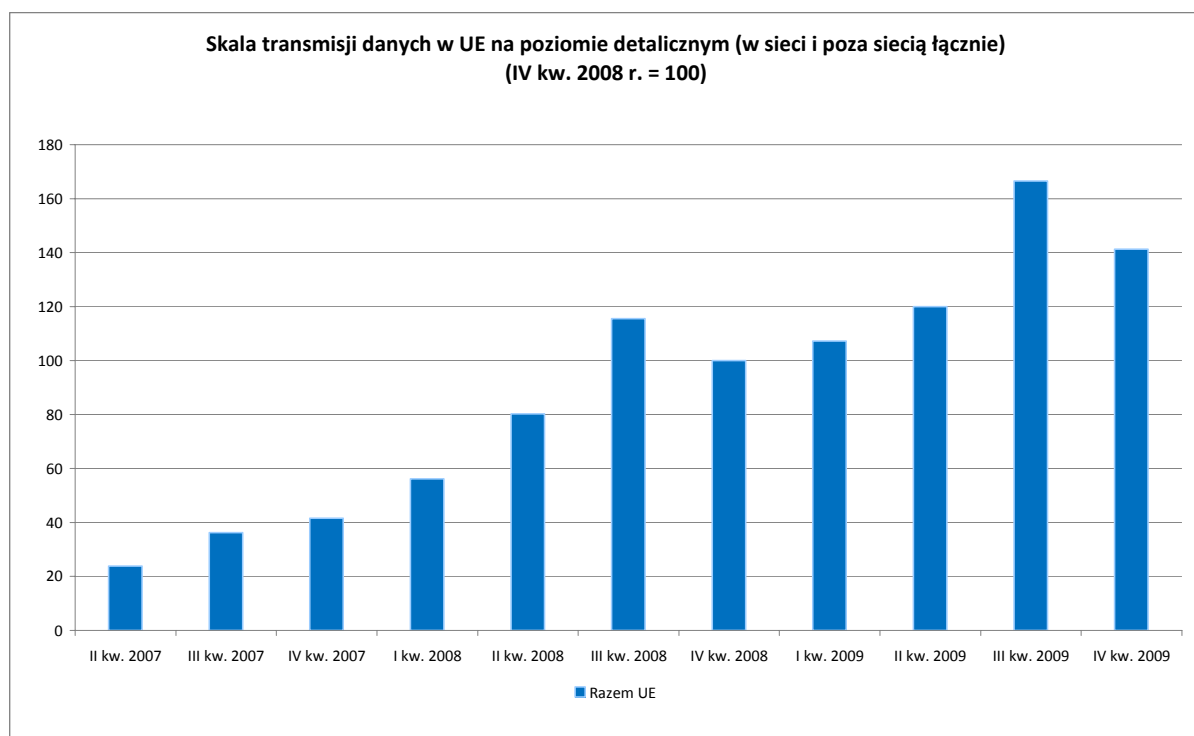
⁷ Według Eurostatu liczba wyjazdów spadła o 12 %.

Rys. 4 (Źródło: BEREC)

Po wejściu w życie rozporządzenia zmieniającego, na mocy którego wprowadzono maksymalny próg cenowy dla wiadomości SMS, odnotowano znaczny wzrost w zakresie korzystania z usług SMS. Ilość wysłanych wiadomości SMS wzrosła o 20 % w trzecim kwartale 2009 r. w porównaniu z trzecim kwartałem 2008 r., co oznacza, że niższe ceny i większa przejrzystość przyczyniły się do częstszego korzystania z tych usług.

Jak przedstawiono na rys. 5, usługi transmisji danych w roamingu stają się coraz popularniejsze i w 2009 r. osiągnęły tempo wzrostu wynoszące ponad 40 %. Z uwagi na fakt, iż usługi przesyłania danych w sieciach łączności ruchomej stają się coraz popularniejsze, oczekuje się, że w najbliższej przyszłości tendencja ta będzie się utrzymywać.

Rys. 5 (Źródło: BEREC)

3.3. Środki przejrzystości

W rozporządzeniu w sprawie roamingu uwzględniono szereg środków przejrzystości, których celem jest zagwarantowanie, że klienci są świadomi wysokości cen usług roamingowych. Oprócz powiadomienia o obowiązujących opłatach za połączenia głosowe i wiadomości SMS, operator macierzysty zobowiązany jest również do powiadomienia klienta korzystającego z roamingu o obowiązujących opłatach za transmisję danych w roamingu. Klienci otrzymują kilka oddzielnych wiadomości, ale są dzięki temu dobrze poinformowani o cenach usług roamingowych. Klienci mogą również zwrócić się do swojego operatora z prośbą o zaprzestanie wysyłania im wiadomości SMS zawierających informacje o cenach usług roamingowych.

Niektórym operatorom nie udało się wdrożyć wszystkich przepisów rozporządzenia w sprawie roamingu przed dniem 1 lipca 2009 r., ale w większości przypadków rozwiązano już te początkowe problemy. Krajowe organy regulacyjne monitorują przestrzeganie przepisów w pozostałych przypadkach, dotyczących głównie nowych uczestników rynku (wirtualnych operatorów sieci łączności ruchomej), którzy rozpoczęli działalność po dniu 1 lipca 2009 r.

Ponadto w rozporządzeniu zmieniającym wprowadzono próg odcięcia, aby wyeliminować problem „szokująco wysokich rachunków” za usługi transmisji danych w roamingu. Od dnia 1 marca 2010 r. operatorzy są zobowiązani do udostępnienia usługi, w ramach której klienci mogą z góry określić maksymalną kwotę, jaką chcą wydać na usługi transmisji danych podczas pobytu za granicą. Po przekroczeniu 80 % tego limitu klient otrzymuje powiadomienie, a po przekroczeniu całego limitu musi mieć możliwość podjęcia decyzji o dalszym korzystaniu z tej usługi. Od dnia 1 lipca 2010 r. w przypadku klientów, którzy nie zwrócili się do

operatora o ustanowienie innego limitu, zastosowanie będzie miał domyślny próg odcięcia wynoszący 50 EUR.

Wprowadzenie tej usługi w dniu 1 marca 2010 r. przebiegło na ogół w zadowalający sposób. Choć początkowo odnotowano kilka problemów, wydaje się, że większość została już rozwiązana. W kilku przypadkach krajowe organy regulacyjne były zmuszone do interwencji, aby zapewnić przestrzeganie przepisów, a w jednym przypadku operator uniemożliwił klientom korzystającym z kart typu prepaid dostęp do usług transmisji danych w roamingu do czasu pełnego przystosowania jego systemów do stosowania progu odcięcia. Próg odcięcia należy udostępnić wszystkim klientom korzystającym z usług transmisji danych w roamingu, zarówno tym, którzy płacą za pomocą kart typu prepaid, jak i tych, którzy mają abonament⁸.

Krajowe organy regulacyjne uważnie monitorują wdrażanie tych przepisów, aby zapewnić należyte stosowanie progu odcięcia, zwłaszcza ze względu na fakt, iż od dnia 1 lipca 2010 r. będzie on miał zastosowanie w odniesieniu do wszystkich klientów. Jako że próg odcięcia dostępny jest dopiero od dnia 1 marca 2010 r. na wyraźne życzenie danego klienta, bardziej szczegółowa analiza dotycząca jego wprowadzenia i tego, jak jest postrzegany przez klientów, będzie uwzględniona w przeglądzie, który Komisja przygotowuje w 2011 r.

4. POSTĘPY POCZYNIONE NA DRODZE DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW ROZPORZĄDZENIA

Główne cele rozporządzenia w sprawie roamingu to wsparcie konkurencji, konsolidacja jednolitego rynku oraz zapewnienie, by klienci nie płacili nadmiernie wysokich cen będąc za granicą w porównaniu z cenami krajowymi. W rozporządzeniu w sprawie roamingu przewidziano wprowadzenie warunków, które zapewnią rozwój konkurencji, w związku z czym Komisja oczekuje, że operatorzy skorzystają z tej okazji i przygotowują konkurencyjne oferty obejmujące usługi roamingowe.

Rozporządzenie odniosło sukces w zakresie zapewnienia odpowiedniej ochrony klientów i wsparcia konsolidacji rynku wewnętrznego. Dokonano tego głównie dzięki wprowadzeniu maksymalnych progów cenowych.

Zmiany cen oraz dostępność różnorodnych ofert dobrze oddają skalę wzrostu konkurencji. W tym kontekście fakt, iż w przypadku połączeń głosowych i wiadomości SMS operatorzy oferują ceny niższe te, które przewidziano w rozporządzeniu, należy uznać za główny wskaźnik poziomu konkurencji na rynku. Ceny połączeń głosowych i wiadomości SMS w roamingu oscylują jednak obecnie wokół maksymalnych progów cenowych przewidzianych w rozporządzeniu. Aby umożliwić rozwój konkurencji na poziomie detalicznym, zwłaszcza wśród operatorów alternatywnych, w rozporządzeniu zmieniającym wprowadzono wyższą różnicę między cenami hurtowymi a cenami detalicznymi w przypadku maksymalnych progów cenowych dla połączeń głosowych przewidzianych w

⁸ Zob. również pkt 27 zmienionych wytycznych Europejskiej Grupy Regulatorów na temat międzynarodowej regulacji usług roamingowych:
http://www.erg.eu.int/doc/publications/erg_09_24_final_roaming_regulation_erg_guidelines.pdf.

rozporządzeniu, ale działanie to nie przełożyło się jeszcze na większą konkurencję cenową.

Istnieje szereg taryf alternatywnych dla eurotaryfy i eurotaryfy SMS przewidzianych w rozporządzeniu. W przypadku połączeń głosowych istnieją taryfy alternatywne o różnych strukturach cenowych (tzn. ograniczone w czasie, z miesięcznym abonamentem lub z opłatą za ustanowienie połączenia, naliczane minutowe). Średnia cena wysłania wiadomości SMS w taryfach alternatywnych jest wyższa niż w oferowanej przez operatorów eurotaryfie SMS. W niektórych państwach członkowskich ceny wiadomości SMS w roamingu w ramach taryf alternatywnych są znacznie wyższe niż przewidziany w rozporządzeniu maksymalny próg cenowy.

Jeśli chodzi o usługi transmisji danych w roamingu, nie można jeszcze stwierdzić, czy zmniejszenie opłat hurtowych doprowadzi do pojawienia się konkurencyjnych usług transmisji danych w roamingu na poziomie detalicznym. W tym kontekście, jako iż pobierane przez operatorów standardowe ceny pozostają wysokie, stopień, w jakim klienci korzystają z korzystnych pod względem ceny specjalnych pakietów, stanowi miarodajny wskaźnik tego, czy operatorzy przekazują klientom detalicznym korzyści wynikające z niższych hurtowych stawek za transmisję danych w roamingu.

Choć średnie ceny usług transmisji danych w roamingu spadają, średnie ceny detaliczne nadal są znacznie wyższe w zestawieniu ze stawkami hurtowymi. Nie wydaje się, by obniżyły się pobierane przez operatorów ceny standardowe, co oznacza, że spadek średnich cen może być spowodowany częstszym i efektywniejszym korzystaniem z istniejących ofert.

Wydaje się, że ceny usług roamingowych są nadal wyższe niż ceny krajowych usług łączności ruchomej; ceny usług krajowych na ogół spadają i pojawia się coraz więcej ofert dostępnych po zryczałtowanych stawkach i ofert obejmujących pakiety. BEREC analizuje tendencje cenowe zarówno na rynku usług roamingowych, jak i rynku usług krajowych, i przedstawi ich szczegółową analizę w ramach przeglądu planowanego na 2011 r.

W związku z powyższym można stwierdzić, że struktura usług roamingowych nie jest jeszcze wystarczająco konkurencyjna. Nadal występują strukturalne problemy rynku usług roamingowych, które wynikają z niewystarczającej konkurencji po stronie podaży i z właściwości popytu. W szczególności rynek usług roamingowych ma szczególny charakter transgraniczny, którego efektem był jak do tej pory brak skutecznej konkurencji. Jest to problem, którego nie były w stanie rozwiązać krajowe organy regulacyjne. Mimo iż obecny system maksymalnych progów cenowych przyniósł korzyści w postaci ochrony klientów i wzmocnieniu rynku wewnętrznego, nie okazał się on zdolny do zadowalającego rozwiązania tych kwestii.

Na poziomie hurtowym, gdzie występuje równowaga między operatorami sieci łączności ruchomej, może zabraknąć motywacji do ustanowienia opłat hurtowych na konkurencyjnym poziomie. Podobnie, średnie ceny naliczane za hurtowe usługi operatorów spoza grupy pozostają bliskie maksymalnych progów cenowych, co oznacza, że dynamika konkurencji nie jest jeszcze zbyt wysoka. Ponadto użytkownicy końcowi na poziomie detalicznym nie kupują usług roamingowych osobno, lecz łącznie z usługami krajowymi.

Unijny rynek usług roamingowych może stać się bardziej konkurencyjny w wyniku rozwoju nowych technologii i/lub rozwiązań alternatywnych w stosunku do usług roamingowych, takich jak telefonia internetowa czy WiFi. Choć rozwiązania te, zwłaszcza telefonia internetowa, są coraz częściej stosowane na poziomie krajowym, nie odnotowano wzrostu ich stosowania w kontekście roamingu.

W opinii Komisji skuteczna konkurencja jest niezbędna, aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie rynku usług roamingowych. Wskaźniki skutecznej konkurencji to m.in. średnie ceny, które nie oscylują wokół maksymalnych progów cenowych przewidzianych w rozporządzeniu oraz dostępność alternatywnych ofert, które wskazują na innowację i konkurencyjną dynamikę.

5. PODSUMOWANIE

Wdrażanie zmieniającego rozporządzenia w sprawie roamingu przebiega na ogół sprawnie, a operatorzy zastosowali się do nowych przepisów. Ze swojej strony krajowe organy regulacyjne dbają, by proces ten dalej przebiegał bezproblemowo. Klienci odnoszą korzyści z niższych cen połączeń głosowych i wiadomości SMS w roamingu oraz ze zwiększonej przejrzystości. Ceny transmisji danych w roamingu również spadły, ale klienci nie odczuwają jeszcze w pełni efektów spadku cen odnotowanego na poziomie hurtowym. Jak do tej pory konkurencja na rynku usług roamingowych nie rozwinęła się w wystarczającym stopniu i nadal utrzymują się problemy natury strukturalnej.

Przepisy dotyczące progu odcięcia będą stosowane domyślnie od dnia 1 lipca 2010 r. Również od dnia 1 lipca 2010 r. wprowadzone zostaną kolejne obniżki przewidziane w harmonogramie obniżania cen. Ponadto operatorzy nie będą mogli pobierać od klientów opłat za otrzymanie wiadomości głosowej w roamingu.

Do dnia 30 czerwca 2011 r. Komisja przygotuje kompleksowy przegląd stosowania rozporządzenia w sprawie roamingu. W ramach tego przeglądu Komisja oceni, czy cele rozporządzenia zostały osiągnięte. W tym celu Komisja dokona przeglądu sytuacji w zakresie opłat hurtowych i detalicznych oraz oceni rozwój konkurencji na rynku usług roamingowych i jakość tych usług. Ponadto Komisja:

- oceni rozwój sytuacji na rynku usług łączności ruchomej na poziomie krajowym;
- oceni – w świetle rozwoju nowych technologii – dostępność i jakość usług alternatywnych w stosunku do usług roamingowych;
- oceni, czy poza regulacją cen istnieją inne metody, za pomocą których możliwe jest rozwiązanie strukturalnych problemów występujących na rynku usług roamingowych oraz stworzenie konkurencyjnego rynku wewnętrznego obejmującego te usługi.

W ramach planowanego na 2011 r. przeglądu przeprowadzona zostanie analiza tego, czy konieczna jest dalsza regulacja rynku usług roamingowych, w formie regulacji cen bądź też w ramach innego podejścia długoterminowego, czy też rozporządzenie powinno wygasnąć w 2012 r., co oznaczać będzie pozostawienie regulacji usług roamingowych siłom rynkowym. Bez względu na to, jakie podejście zostanie

przyjęte, powinno ono zagwarantować, by osiągnięte dotychczas korzyści nie zostały zaprzepaszczone.